

7. Міхровська М.С. Адміністративний договір як важлива форма діяльності публічної адміністрації [Електронний ресурс] / М.С. Міхровська // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 2 (8). – Режим доступу : <http://aplaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-8-2014/item/292-administratyvnyy-dohovir-yak-vazhlyva-forma-diyalnosti-publichnoyi-administratsiyi-mikhrovska-m-s>.

REFERENCES

1. Smokovich, M.I. (2012), “Administrative agreement : compulsion or will”, *Administratyvne sudochynstvo*, no. 1-2, pp. 232-248.
2. “Code of Administrative Procedure of Ukraine”: as of 05.01.2017, available at : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2747-15?nreg=2747-15&find=1&text=%E0%E4%EC%B3%ED%B3%F1%F2%F0%E0%F2%E8%E2%ED%E8%E9+%E4%EE%E3%EE%E2%B3%F0&x=3&y=5#w21>.
3. Demin, A.V. (1998), *Obshchie voprosy teorii administrativnogo dohovora* [General issues of the theory of administrative agreement], Krasnoyarsk state university, Krasnoyarsk, Russia.
4. Boyarintseva, M.A. (2015), “Administrative agreement. Parties and elements of the agreement”, *Administratyvne pravo i protses*, no. 1 (11), available at : <http://aplaw.knu.ua/index.php/holovna/item/410-administrativnij-dogovir-sub-ektnij-sklad-i-sklad-elementiv-dogovoru-boyarintseva-m-a>.
5. Pasenyuk, O.M. (2007), *Administratyvna yustytsiya Ukrayiny : problemy teorii i praktyky. Nastilna knyha suddi* [Administrative justice of Ukraine : problems of theory and practice. Judge Handbook], Istyna, Kyiv, Ukraine.
6. Pasenyuk, O.M., Panchenko, O.N., Averyanov, V.B. et al. (2009), *Naukovo-praktychnyi komentar Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny* [Scientific practical commentary to the Code of Administrative Procedure of Ukraine], *Yurinkom Inter*, Kyiv, Ukraine.
7. Mikhrovska, M.S. (2014), “Administrative agreement as an important form of activities of public administration”, *Administratyvne pravo i protses*, no. 2 (8), available at : <http://aplaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-8-2014/item/292-administratyvnyy-dohovir-yak-vazhlyva-forma-diyalnosti-publichnoyi-administratsiyi-mikhrovska-m-s>.

УДК 364.013: 347.79

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ МОРЯКІВ ЯК ОБ’ЄКТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Кукшинова О.О., к.ю.н., доцент
Чербаджи Н.І., студентка

Одеський національний морський університет, вул. Мечникова, 34, м. Одеса, Україна
olga.kukshinova@yandex.ua, cherbadzhi.n2702@gmail.com

З огляду на високий ступінь глобалізації морського судноплавства і небезпечний характер праці у цій галузі соціальний захист моряків є особливо складною проблемою, яку необхідно вирішувати за допомогою належних заходів, спрямованих певною мірою на поширення соціального захисту та пенсійного забезпечення моряків та членів їхніх сімей. Ці обставини обґрунтовують актуальність і проблематику пропонованої статті.

Ключові слова: моряки, соціальний захист, пенсійне забезпечення, правовий захист, праця моряків.

СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА МОРЯКОВ КАК ОБЪЕКТ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Кукшинова О.О., Чербаджи Н.И.

*Одесский национальный морской университет, ул. Мечникова, 34, г. Одесса, Украина
olga.kukshinova@yandex.ua, cherbadzhi.n2702@gmail.com*

В силу высокой степени глобализации морского судоходства и опасного характера труда в этой отрасли социальная защита моряков составляет особо сложную проблему, которую необходимо решать с помощью надлежащих мер, направленных в той или иной степени на распространение социальной защиты и пенсионного обеспечения моряков и членов их семей. Эти обстоятельства обосновывают актуальность и проблематику данной статьи.

Ключевые слова: моряки, социальная защита, пенсионное обеспечение, правовая защита, труд моряков.

SOCIAL PROTECTION OF SEAMEN AS AN OBJECT OF LEGAL REGULATION

Kukshynova O.O., Cherbadzhy N.I.

*Odesa National Maritime University, Mechnikov str., 34, Odesa, Ukraine
olga.kukshinova@yandex.ua, cherbadzhi.n2702@gmail.com*

Seafarers, like most workers, do not have social protection.

Due to the high degree of globalization of maritime navigation and the dangerous nature of work in this area, social protection of seafarers is a particularly difficult problem that needs to be addressed through appropriate measures aimed at extending social protection and pension provision for seafarers and their family members to a greater or lesser extent. These circumstances substantiate the relevance and problems of this article.

Modern Ukrainian legislation should be aimed at maximal taking into account international experience in the field of regulation of social protection, pensions, and seafarers' labour, as expressed in international legal instruments.

Each Member State shall take measures, in accordance with its national characteristics, with a view to providing additional protection in the field of social security to all seafarers who normally have a permanent residence in its territory. In the absence of appropriate coverage of all types of security, seamen may be provided with comprehensive assistance and benefits through insurance or other effective means, taking into account the provisions of the relevant collective agreements.

If seafarers are subject to the national social security legislation of more than one country, the Member States concerned must cooperate in order to determine by mutual consent the law of which the country should be applied.

The article deals with some problematic aspects of social protection, labour, and pension provision of seafarers, international legal mechanisms for ensuring the protection of labour rights of seamen, explores sources of international legal regulation of seamen's labour, as well as analyses the provisions of the conventions on social protection, pensions, work of seafarers, where the main role in the adoption and application of international labour standards is played by the International Labour Organization (ILO).

One of the indicators of the stability of the state economic development is the proper financial provision of retirement age citizens through a properly functioning pension system. Unfortunately, in this indicator, Ukraine is still far from ideal. The segments of the population, who in most cases remain outside the scope of the domestic pension system, of course, include Ukrainian sailors.

In our opinion, the situation with pension provision is extremely unfavourable to sailors because they are not able to use their work experience in foreign ships for the purpose of increasing pensions, and the state – over the lack of insurance premiums to the Pension Fund.

The conducted research made it possible to conclude that the social protection of seafarers should be understood as a complex of organizational, legal, and economic measures aimed at the protection of sailors and members of their families.

It should be noted that in Ukraine, there is no regulatory legal act that would regulate the issues of social protection of seamen and their family members. Therefore, in our opinion, Ukraine can solve the problem of social protection, pensions, labour supply of seafarers by ratifying international legal acts with the subsequent implementation of their norms in the national legislation of Ukraine or elaborate proposals to legislation in order to guarantee favourable conditions for the social protection, pensions, and labour protection for sailors and their families.

Key words: sailors, social protection, pension provision, legal protection, work of sailors.

Проблема дослідження соціального захисту моряків недостатньо представлена в наукових працях. Розробки вчених присвячені переважно дослідженню захисту праці моряків, але меншою мірою торкаються соціального захисту моряків як об'єкта правового регулювання. Необхідно зазначити, що окремі теоретичні питання захисту моряків досліджували такі вчені: Е. Аметистов, О. Балобанов, С. Волошина, О. Довжук, В. Конталев, А. Кирилук, І. Кисельов, А. Кифак, С. Ланг, Є. Номоконова, В. Пономарьов, В. Сидорченко та ін.

Метою статті є дослідження соціального захисту моряків та його складників, розробка пропозицій щодо вдосконалення соціального захисту цієї категорії громадян.

Існують багато нормативно-правових актів, які регламентують соціальний захист загалом, зокрема щодо окремих категорій громадян, наприклад, Закони України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» [1], «Про прокуратуру» [2], «Про Національну поліцію» [3] та інші, однак стосовно соціального захисту моряків в Україні немає нормативно-правових актів, які б регулювали це питання.

Слід зазначити, що Україна посідає шосте місце на морському ринку праці українських моряків. Так, за офіційною статистикою Міністерства інфраструктури України, у 2016 р. на флоті офіційно працює 150 тис. моряків, що свідчить про потребу належного правового регулювання соціального захисту цієї категорії громадян [4].

Соціальний захист – це комплекс організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на захист добробуту кожного члена суспільства в конкретних економічних умовах. Організаційно-правові заходи передбачають створення інститутів соціального захисту і законів, які повинні керувати їхньою діяльністю, економічні формування механізмів перерозподілу доходів, тобто стягнення податків та інших платежів і трансфертів.

Термін «соціальний захист» в Україні вперше було використано у Законі Української РСР «Про економічну самостійність Української РСР» від 3 серпня 1990 р., де серед головних цілей економічної самостійності держави було визначено соціальну захищеність кожного громадянина, закріплено положення стосовно забезпечення державою соціального захисту населення [5].

Термін «соціальний захист» використовується у національному законодавстві, науковій літературі та у зарубіжній юридичній практиці. Так, у ст. 46 Конституції України від 28.06.1996 р. [6] закріплюється право громадян на соціальний захист. В Основах законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р. [7] сформульовано, що загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття із незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Що стосується терміна «моряк», то він означає особу, котра працює за наймом і виконує будь-які функції на борту морського судна, яке здійснює перевезення вантажів або пасажирів у комерційних цілях, використовується у будь-яких інших комерційних цілях або є морським буксиром, за винятком осіб, які працюють: а) на малих суднах, зокрема суднах, основним рушієм якого є парус, незалежно від наявності на них допоміжних двигунів; б) на таких суднах, як плавучі нафтові вишки та бурові платформи, коли вони не використовуються у судноплаванні [8].

Дослідження Міжнародного союзу судновласників (МСС) визначають число моряків у всьому світі понад 1,5 млн. Міжнародне бюро праці (МБП) визначило ще більшу кількість – понад 2 млн. осіб. У яких умовах працюють моряки світу, які правові норми визначають ці умови, які держави забезпечують захист трудових прав моряків – ці й багато інших питань вимагають постійного міжнародно-правового регулювання і перебувають у центрі уваги Міжнародної організації праці (МОП), однією із функцій якої є правове регулювання праці

моряків [9].

Необхідно зазначити, що чинні в Україні правові норми у сфері захисту прав моряків переважно ґрунтуються на актах, прийнятих або ратифікованих ще за часів СРСР. Конституція України у ст. 9 закріплює, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства. Також Кодекс законів про працю у ст. 8-1 закріплює принцип пріоритету міжнародно-правових норм у сфері праці перед нормами національного законодавства [10]. Таким чином, сучасне українське законодавство повинно бути спрямоване на максимальне врахування міжнародного досвіду в галузі регулювання праці моряків, який виражено в міжнародно-правових актах. Слід зазначити, що в Україні немає нормативно-правових актів, які б регулювали питання соціального захисту моряків.

Уперше питання соціального захисту моряків було врегульовано Конвенцією про соціальне забезпечення моряків від 28.06.1946 р. [11], згодом цю Конвенцію було переглянуто Конвенцією про соціальне забезпечення моряків від 09.10.1987 р. [8]. Нині питання забезпечення соціального захисту моряків знайшло відображення у Конвенції Міжнародної організації праці 2006 р. (МОП) «Про працю у морському судноплавстві» [12]. Положення щодо забезпечення соціального захисту моряків викладені у правилі 4.5 у Конвенції Міжнародної організації праці 2006 р. (МОП) [12].

Право моряків на соціальне забезпечення гарантовано статтею IV цієї Конвенції, відповідно до якої кожен моряк має право на охорону здоров'я та медичне обслуговування (охорона здоров'я та невідкладний доступ до медичного обслуговування на борту судна і на березі), соціально-побутове обслуговування та на інші форми соціального захисту.

Із метою поступового досягнення усеосяжного захисту в галузі соціального забезпечення відповідно до правила 4.5 необхідно розглядати такі його види: медичне обслуговування, допомогу із хвороби, допомогу з безробіття, допомогу по старості, допомогу у зв'язку з виробничим травматизмом, сімейну допомогу, допомогу по вагітності та пологах, допомогу по інвалідності, допомогу у зв'язку із втратою годувальника.

Ці види соціального захисту доповнюють захист, передбачений правилом 4.1 про медичне обслуговування і правилом 4.2 про відповідальність судновласників. Вищевказаний список ідентичний переліку видів соціального захисту моряків, викладеному у Конвенції про соціальний захист моряків [8]. Слід зазначити, що Конвенція про соціальне забезпечення моряків вимагала від держав-членів наявність хоча б одного виду соціального забезпечення моряків. Таким чином, Конвенція Міжнародної організації праці 2006 р. (МОП) [12] встановила більш сприятливий режим захисту моряків.

Кожна держава-член вживає заходи відповідно до своїх національних особливостей із метою надання додаткового захисту в галузі соціального забезпечення усім морякам, які мають постійне місце проживання на її території. У разі відсутності належного охоплення усіма видами забезпечення морякам можуть надаватися комплексні допомоги та виплати шляхом страхування або інших ефективних засобів, беручи до уваги положення відповідних колективних договорів.

Якщо на моряків поширюється дія національного законодавства про соціальне забезпечення більш ніж однієї країни, то відповідні держави-члени повинні співпрацювати, щоб визначити за взаємною згодою, законодавство якої країни повинно застосовуватися.

Конвенція стала першим прикладом цілого набору важливих міжнародних трудових норм широкої дії, прийнятої без заперечень усіма трьома сторонами (представниками моряків, судновласників і урядів). Моряки і судновласники більше не матимуть справи із заплутаним набором національних законів, які не узгоджуються із міжнародними трудовими нормами. Уперше в історії з'являється насправді глобальна основа для різних національних законів про працю моряків [13].

Конвенція Міжнародної організації праці 2006 р. про працю в морському суднопластві [12] є «біллем про права» моряків, за якого держави користуються достатньою самостійністю, водночас гарантуючи права моряків на принципах прозорості і підзвітності. Конвенція містить положення, що дозволяють забезпечити потреби цього сектора під час дотримання універсальних трудових норм і стандартів. Положення нової трудової норми розповсюджуватимуться на всі судна, що беруть участь у комерційній діяльності, за винятком риболовецьких суден.

Ця Конвенція покликана сприяти дотриманню капітанами і власниками суден на всіх рівнях норм і стандартів праці. Йдеться про процедуру подачі моряками на суші й на морі скарг на дії власників і капітанів суден, пов'язані з умовами праці на цих судах, із юрисдикцією держави прапора, а також із здійсненням контролю над суднами. Конвенція встановлює мінімальні вимоги до моряків, що працюють на судні, а також визначає вимоги до умов їх зайнятості – тривалості робочого дня і відпочинку, мешкання, місць відпочинку, харчування, медичного обслуговування і соціального захисту.

Робота із захисту моряків і рибалок за допомогою технічної співпраці полягає у діяльності Міжнародного бюро праці та його органів у регіонах із надання консультативно-організаційної допомоги країнам у створенні, розвитку і поліпшенні роботи галузі, а також у питаннях професійної підготовки і визначення кваліфікації кадрів, удосконалення трудового законодавства, організації соціального забезпечення, поліпшення охорони праці, працевлаштування і репатріації моряків та з інших питань. Слід зазначити, що Україна не ратифікувала цю Конвенцію. Приєднання України до Конвенції МОП 2006 р. про працю у морському суднопластві, на нашу думку, дало б змогу наблизити до світових стандартів національне законодавство, врегулювати діяльність як державних, так і приватних служб найму і працевлаштування моряків, забезпечило б посилення вимог до цих служб під час укладення трудових контрактів. Безсумнівно, це завадило б недобросовісним іноземним роботодавцям та їх посередникам в Україні безкарно ошукувати моряків.

Крім того, хотілося б більш докладно розглянути проблему пенсійного забезпечення моряків. Ні для кого не секрет, що одним із показників стабільності стану економічного розвитку держави є належне фінансове забезпечення громадян пенсійного віку за допомогою належно функціонуючої пенсійної системи. На жаль, цей показник в Україні ще дуже далекий до ідеалу. До верств населення, які у більшості випадків залишаються поза сферою застосування сучасної вітчизняної пенсійної системи, безумовно, належать українські моряки.

Річ у тім, що відповідно до положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [14] (надалі – Закон) право на отримання пенсій за рахунок солідарної системи пенсійного страхування (за рахунок коштів Пенсійного фонду України) мають винятково ті громадяни, які застраховані у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування у порядку, передбаченому цим Законом, та мають необхідний для призначення відповідного виду пенсії страховий стаж (період, протягом якого особа підлягала вказаному страхуванню). При цьому загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню згідно з положеннями вказаного Закону підлягають громадяни, які працюють в Україні на підприємствах, створених відповідно до законодавства України або на їхніх філіях/представництвах за кордоном, а також у представництвах іноземних підприємств, які функціонують на території України (у такому разі вказані роботодавці сплачують до Пенсійного фонду України відповідні страхові внески, чим забезпечують накопичення страхового стажу своїх працівників, необхідного для нарахування відповідних пенсій).

Утім, як відомо, у більшості випадків українські моряки працюють на судах під іноземним прапором, що належать іноземним компаніям, які і є роботодавцями у відносинах із моряками. Зрозуміло, що іноземні компанії – судовласники не сплачують жодних страхових

внесків до Пенсійного фонду України, у зв'язку з чим період роботи українського моряка на іноземному судні, як правило, не включається до складу його страхового стажу та не береться до уваги під час розрахунку пенсії. Тобто морякам, які заробили свій трудовий стаж на судні з іноземним прапором, потрібно серйозно задуматися над забезпеченням своєї старості.

На нашу думку, описана ситуація є вкрай несприятливою як для моряків (які не мають можливості використовувати свій стаж роботи на іноземних суднах для цілей збільшення розміру пенсій), так і для держави (через недоотримання страхових внесків до Пенсійного фонду).

Україна, на жаль, не застосовує низку документів щодо захисту прав моряків, які були розроблені міжнародними організаціями. Зокрема, Україна так і не ратифікувала Конвенцію про пенсії морякам [15], яка забезпечує встановлення системи виплат пенсій морякам, які йдуть у відставку після служби в морі. Пенсія виплачується морякам, що прослужили встановлений період у морі, після досягнення ними 55 чи 60 років. Разом з іншою пенсією із соціального забезпечення, яка виплачується пенсіонеріві одночасно, не може бути нижчою ніж сума, обчислена з розрахунку за кожний рік служби в морі 1,5% тієї винагороди, на підставі якої за неї сплачувались протягом певного року внески, якщо системою передбачено пенсію у 55 років, і 2% такої винагороди, якщо система передбачає пенсію у 60 років; або система передбачає пенсії, для фінансування яких разом із фінансуванням будь-якої іншої пенсії із соціального забезпечення, що виплачується пенсіонеріві одночасно, і будь-якої допомоги із соціального забезпечення, що виплачується утриманцю (як вони визначені національним законодавством) померлих пенсіонерів, вимагаються надходження зі всіх джерел, які становлять не менше ніж 10% загальної винагороди, на підставі якої сплачуються внески, встановлені системою. Таким чином, ми вважаємо, що Україна повинна приєднатися до цієї Конвенції.

Таким чином, проведені дослідження дозволило зробити висновок, що під соціальним захистом моряків слід розуміти комплекс організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб моряків та їхніх сімей відповідно до особливого виду їхньої діяльності, статусу в суспільстві, підтримання соціальної стабільності у морському середовищі.

Існують конвенції, які регулюють питання соціального захисту, праці та пенсійного забезпечення моряків. Незважаючи на це, слід зазначити, що в Україні немає жодного нормативно-правового акту, який би регулював питання соціального захисту моряків та членів їхніх сімей. Тому, на нашу думку, необхідно прийняти нормативно-правовий акт, який гарантував би сприятливі умови соціального захисту, праці та пенсійного забезпечення моряків, або ратифікувати міжнародно-правові акти з подальшою імплементацією їх норм у національне законодавство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 15. – Ст. 190.
2. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2–3. – Ст. 12.
3. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.
4. Про утворення Державної служби морського і річкового транспорту України: повідомлення про оприлюднення проекту Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/news/27733.html>.

5. Про економічну самостійність Української РСР : Закон Української РСР № 142-XII від 03.08.1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 34. – Ст. 499.
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14.01.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 23. – Ст. 121.
8. Про соціальне забезпечення моряків : Конвенція Міжнародної організації праці від 09.10.1987 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_282.
9. Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною конференцією праці. 1919-1964. – Т. I. – 1965-1999. – Т. II. – Женева : Міжнар. бюро праці, 1999. – 1560 с.
10. Кодекс законів про працю України : Закон Української РСР від 10.12.1971 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 322-VIII. – Ст. 265.
11. Про соціальне забезпечення моряків : Конвенція Міжнародної організації праці від 28.06.1946 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_417.
12. Про працю в морському судноплаванні : Конвенція Міжнародної організації праці від 23.02.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_519.
13. Соколов М.О. Функциональное состояние организма судовых специалистов в условиях рейса и профилактика его нарушений / М.О. Соколов // Организация и безопасность труда плав состава. – М. : Транспорт, 1990. – С. 58-63.
14. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 49–51. – Ст. 376.
15. Про пенсії морякам : Конвенція Міжнародної організації праці ; Міжнародний документ № 71 від 28.06.1946 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_220.

REFERENCES

1. (1992), “On Social and Legal Protection of Servicemen and Their Family Members” : Law of Ukraine on 20.12.1991, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, no. 15, art. 190.
2. (2015), “On Prosecution” : Law of Ukraine on 14.10.2014, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, no. 2–3, art. 12.
3. (2015), “On the National Police” : Law of Ukraine on 02.07.2015, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, no. 40–41, art. 379.
4. “On Formation of the State Service of Sea and River Transport of Ukraine” : Notice on the promulgation of a draft by the Cabinet of Ministers of України, available at : <http://mtu.gov.ua/news/27733.html>.
5. (1990), “On the economic independence of the Ukrainian SSR” : Law of the Ukrainian SSR on 3 August 1990 № 142-XII, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady URSR*, no. 34, art. 499.
6. (1996), “Constitution of Ukraine” : Law of Ukraine on 28.06.1996, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, no. 30, art. 141.
7. (1998), “Fundamentals of Ukrainian Legislation on Compulsory State Social Insurance” : Law of Ukraine on 14 January 1998, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, no. 23, art. 121.

8. “On Social Security for Seafarers” : Convention of the International Labour Organization on 09.10.1987, available at : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_282.
9. (1999), “Conventions and recommendations adopted by the International Labour Conference”, 1919-1964, Vol. I, 1965-1999, Vol. II, Mizhnarodne byuro pratsi, Geneva, Switzerland.
10. (1971), “Labour Code of Ukraine” : Law of the Ukrainian SSR on 10.12.1971, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady URSR*, no. 322-VIII, art. 265.
11. “On Social Security for Seafarers” : Convention of the International Labour Organization on 28.06.1946, available at : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_417.
12. “On Maritime Labour” : Convention of the International Labour Organization on 23.02.2006, available at : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_519.
13. Sokolov, M.O. (1990), “The functional state of the body of the ship’s specialists in the conditions of the voyage and the prevention of its violations”, *Orhanizatsiya i bezopasnost truda plavsostava* [Organization and safety of the crew], Transport, Moscow, pp. 58-63.
14. (2003), “On Compulsory State Pension Insurance” : Law of Ukraine on 09.07.2003, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, no. 49–51, art. 376.
15. “On Seafarers’ Pensions” : Convention of the International Labour Organization ; International document on 28.06.1946 № 71, available at : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_220.

УДК 342.924

ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРЕЛІК ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ

Школик А.М., к.ю.н., доцент

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна
shkolyk111@ukr.net*

Значення принципів адміністративної процедури є найбільшим у сфері адміністративного розсуду, коли нормативно-правові акти не надто докладно регулюють діяльність публічної адміністрації. Перелік загальних принципів адміністративної процедури в нормах майбутнього українського закону (кодексу) варто переглянути з урахуванням новітніх доктринальних напрацювань у галузі адміністративно-процедурного права та документів м’якого права Ради Європи та Європейського Союзу. При цьому доцільно розмежувати принципи і правила адміністративної процедури, адже останні чітко регламентують діяльність публічної адміністрації.

Ключові слова: адміністративна процедура, принципи права, добре (належне) адміністрування, адміністративний розсуд.

ЗНАЧЕНИЕ И СПИСОК ПРИНЦИПОВ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ПРОЦЕДУРЫ

Школык А.М.

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко, ул. Университетская, 1, Львов, Украина
shkolyk111@ukr.net*

Значение принципов административной процедуры является самым важным в сфере административного усмотрения, когда нормативно-правовые акты не слишком детализировано регулируют деятельность публичной администрации. Список общих принципов административной процедуры в нормах будущего закона (кодекса) стоит пересмотреть с учетом